

Сайф Рахимзоди Афардӣ яке аз намояндагони барҷастаи адабу фарҳанги милли буд,
ки бадбахтона дар авҷи камолоти эҷодиаш аз дасти

К

отилони на

х

зат

ӣ

кушта шуд. Ин адиби забардасти тоҷик 20 майи соли 2000-ум

дар

назди

даромадго

х

и

манзили истик

оматиаш

аз тарафи яке аз

К

отилони

ТТЭ

Х

НИ

—

Ра

х

им

К

аландаров

бо шеваи бера

х

мона ба

К

атл расонда шудааст. Маълум аст, ки ин

амали нангин ва тарсуёнаро ра

х

барияти ТТЭ

Х

НИ бо ма

К

сади тарсафкан

ӣ

ва зарба задан ба илму маърифат ва рушду тараккии миллат анҷом додаанд.

Албатта равшангарони миллӣ, ки дар симои шоиру нависандагон, адибон, донишмандон, файласуфону мутафаккирон зухур мекунанд, дар таърих мисоли зиндаи шахсиятҳои мубориз алайҳи беадолатии иҷтимоӣ ва мазҳабӣ буда ва ҳастанд. Онҳо ҳеҷ гоҳ намегуздоранд, ки ҷаҳолатписандон ормонҳои миллӣ ва мардумро зеро по кунанд ва роҳи таракқиёти рушди инсониро бо муштаро ҳуруфоту таассуби динӣ бубанданд. Мутаассифона, бар асари нодонӣ, бетафовутӣ, сахлангорӣ, бетачрибагӣ, камоғӣ, беавақсии ҷомеа ва муҳимтар аз ҳама, ба сабаби ҳудҳуҳию ҳудҳуҳагӣ ва ҷоҳилони ташкилоти террористии собиқ ХНИ дар каламрави кишвари мо ибтидои солҳои навадуми садаи бистум даргириҳо сурат гирифт ва оташи ҷанги шахрвандӣ ё бародаркушро доман зад.

Террори фикрӣ ва физикии тоифаи рӯшангар манзараи тарсу ваҳшатро дар саросари ҷумҳурӣ дар ибтидои солҳои навадуми асри гузашта ба намоиш гузошта буд ва ҳар кӣ ба воқеоти он замон, махсусан бархӯрди фикрию ақидаҳои нахзатиён бо равшанфикрон сари қор гирифтааст, ҳуб медонад, ки ҷӣ балое сари онҳо омада буд. Илова бар ин, ҳадафи амалҳои террористӣ ва таҳрибқоронаи тарбиятдидагонӣ нахзатӣ ноҷур сохтани вазъии сиёсӣ иҷтимоӣ ва давра ба давра тағйир додани зехни мардум дар қиболи низоми сиёсии дунявӣ ва инсичом бахшидани тафаккури ҳуруфотии динӣ-мазҳабӣ мебошад. Барои ҳушкандешони мазҳабӣ ва муддаиёни курсии давлатдорӣ чун рӯзи рӯшан маълум буд, ки бо шикасти маънавию физикии рӯшангар ва тарафи ҳуд қашидани ин кишр дастгоҳи давлат ва ҳукумат заиф мешавад ва тардиде барои пирузӣ намоёнад. Ба ин нияти шум онҳо муборизаи беамонро бар зидди рӯшангарон тақвият бахшиданд.

Террору қуштори насли равшангарони миллӣ, аз ҷумла Сайф Раҳимзоди Афғардӣ ба хотири он сурат гирифта буд, ки рӯҳияи миллӣ миёни табақаҳои иҷтимоӣ шикаста шава

д
ч
омеа
дар
х
олати
шоки
фикрию
равон
й к
арор
бигирад
.
Мах
з
бо
ин

х

адаф

нависанда ва синамогари барҷастаи миллӣ Сайф Раҳимзоди Афардӣ, ки аз чехраҳои намоёни рӯшангарии миллӣ ва ҳунармандии хирфай махсуб меёфт, аз ҷониби душманони миллат – нахзатиҳои хунхор бераҳмона террор шуд.

Адиби забардаст Сайф Раҳимзоди Афардӣ аз ҷумлаи чехраҳои матраҳи фарҳанг ва ҳунари миллӣ ба шумор рафта, бо диду нигоҳи нав ба арсаи адабиёту санъат ворид гардид. Нигоҳи нав ба адабиёт, тарзи тозаи тасвири бадеӣ, интиҳоби каҳрамон, сужасозӣ, типпикунонӣ, фантазия ва таҳаюлу образофаринии ҷадид навиштаҳои Сайф Раҳимзодро аз дигар навиштаҳо мутамоиш месохт. Гузашта аз ин, Сайф Раҳимзод бо тафаккури нав ба синамои ҷаҳонӣ нуфуз кард ва дар доираҳои ҳунари то имрӯз сухан аз дидгоҳи вижаи таҳассусии ӯ меравад. Мухити маърифатӣ, фарҳангӣ ва ҳунарии кишвар аз нависандаи мумтози муосир, ки бо сабки хос ба майдони адабиёт ва ҳунар пой гузошт, умедҳои зиёде дошт. Мутаассифона, миллати ҷаҳонӣ ин чехраи бузурги фарҳангӣ, ҳунари ва адабиро ҳале барвақт аз даст дод. Ин шахсияти фарҳангӣ ва ҳунариро котилона нахзатӣ бо бераҳмии хос нобуд сохтанд.

Сайф Раҳимзод дар синни 47-солагӣ ба дасти котилона миллат, яъне нахзатиҳои хунхор террор шуд. Террори нависандаро дар маҷмӯъ, террори фикрӣ, ҳунари, адабӣ ва фарҳангӣ номидан мумкин аст, зеро ки бо аз байн бурдани ӯ тарҳрезони қатл меҳостанд тарсу харосро дар миёни ҷомеаи маданӣ ва ҳунарии ҷаҳонӣ роҳандозӣ намоянд ва аз ин тариқ шохроҳи рушду тавсеаи миллиро бибанданд.

Сайф Раҳимзоди Афардӣ 20 ноябри соли 1953 дар деҳаи Дектури ноҳияи Восеъ ба дунё омадааст. Гузаштагони нависанда дар деҳаи Афарди ноҳияи Ховалинг зиндагӣ доштанд. Аз ин рӯ, адиб «Афардӣ»-ро ба унвони таҳаллуси нависандагӣ интиҳоб кардааст. Аз овони наврасӣ ба ҳунар ва адабиёт раббат дошта, дар ин ду самти муҳими зиндагӣ қувваозмоя намудааст. Фаъолияти фарҳангӣ ҳунариро аз вазифаҳои расоми кинотеатри ноҳияи Москва (ҳоло Мирсайид Алиӣ Ҳамадонӣ) шурӯъ карда, солҳои 1969-1970 ҳунаrpешаи Театри давлатии мазҳакаи мусиқии ба номи С. Вализодаи шаҳри Кӯлоб буд. Баъдан ба таҳсил фаро гирифта шуда, соли 1975 факултети филологияи ҷаҳонӣ

[Донишгоҳи давлатии Тоҷикистонро](#) хатм кардааст.

Адабиётдӯстӣ, завқи нависандагӣ, ҳунармандӣ ва ҷустуҷӯҳои эҷодӣ риштаи умри ӯро ба самтҳои қори телевизиону радио, тарҷумонӣ, матбуот ва билоҳира синамо мепайвандад. Ин буд, ки мавсуф масъулиятиҳои қорманди

[Қумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон](#)

(1974-1981), тарҷумон дар Афғонистон (1981—1982), муҳбир, баъдан мудири Шуъбаи адабиёт ва санъати ҷаҳонӣ «Тоҷикистони советӣ» (1983-1987), тарҷумон дар Афғонистон (1987-1988), қорғардони кино, қорғардон-таҳиягари «Тоҷиккино»

(1989-1995), раиси киновидеокмпанияи миллии «Тоҷик-кино» (1995-1997)-ро бар уҳда мегирад. Кобилияти эҷодкорӣ, навоварӣ, кордонӣ, ташаббускорӣ, ташкилотчигӣ ва раҳбарии Сайф Раҳимзодро ба назар гирифта, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон августи 1997 вазифаи раисии Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро бар уҳдааш вогузор мекунад. Дар ин вазифаи масъулиятнок Сайф Раҳимзод то соли 2000-ум, яъне то замон аз ҷониби душманони миллат – нахзатиҳо террор шудан фаъолият дошт.

Сайф Раҳимзод бо сабки вежа вориди адабиёт ва ҳунари миллии гардид. Нависанда бо наشري нахустин ҳикояаш «Гунчишки сафед», ки ибтидои солҳои ҳаштодуми асри бист интишор ёфт, аз ҷониби хонандагон шинохта ва пазируфта мегардад. Сипас бо қиссаи зебову овозадораш «Ситораҳои сари танӯр» (1984) ҷун нависандаи наваҷод дар адабиёти тоҷик маҳбубият касб мекунад. Бад-ин минвол ҳикояву қиссаҳои дар маҷмӯаҳои «Аз ёдҳо, аз ёдҳо» (1987), «Дурӯғи сафед» (1997), «Васвасаҳои Зикравайх» (Таронаҳои ҳоки парӣён, соли 1999), «Падрудӣ пай-гом» (2000), «Дог-ҳои Офтоб» (2003) ба таъҷ мерасанд. Қиссаҳои ҳикӯи Сайф Раҳимзод ба забонҳои русӣ, украинӣ, қазоқӣ, қирғизӣ ва ўзбекӣ тарҷума шудаанд. Дар асарҳои нависанда тавассути қорбасти услуби қардӣ, тарзи нағориши ҳос воқеияти зиндагиро бозгӯ сохтааст.

Дар синаҳои тоҷик низ Сайф Раҳимзод таҳаввулотӣ қиддӣ ворид сохт. Филмҳои офаридаи Сайф Раҳимзод «Ситораҳои сари танӯр», «Ҳарф бизан, поизам», «Пете», «Чоре» ва монанди инҳо дар фестивал-озмунҳои байналмилалӣ (аз қумла, кинофестивали Канни Фаронса) соҳиби қоизаҳо гардидаанд. Сайф Раҳимзод дар вазифаи қурмасъулияти давлатӣ — Раиси Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати ҶТ маҳорати баланди роҳбарӣ, кордонӣ, садокат ба миллату давлат, муносибати эҷодқорона зоҳир намуда, миёни персонaли ҳунари ва эҷодӣ, ҳамҷунин байни қомеаи маданияти тоҷикӣ соҳибобрӯ гардид. Маҳз бо ташаббуси ӯ дар [Телевизиони Тоҷикистон \(Шабакаи якум\)](#) барномаи «Субҳ», шабакаи радиои «Садои Душанбе» ташкил гардида, дар Кумитаи рӯзноаи «Қаҳони паём» таъ-сис дода шуд. Сайф Раҳимзод дар бозсозӣ, эҳёи ансамбли «Шашмақом»-и Кумитаи давлатии телевизион ва радиои Тоҷикистон саҳми бузург гузоштааст. Насли миёнсол ва солманде, ки имрӯз дар телевизион ва радио фаъолият мекунад, аз ибтиқороти ташаббусоти Сайф Раҳимзод дар робита бо навосзию таҷаддуди фикрию ихтисосӣ ва техникаию фаннӣ ба некӣ ёд мекунад. Сайф Раҳимзод соли 1995 Қоизаи адабии ба номи С. Айнии Иттиқодияи нависандагони Тоҷикистонро соҳиб гардидааст. Пас аз вафоташ, соли 2002 сазовори [Қоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ](#) дониста шуд.

Аз тарафи нахзатиҳои хунхор террор шудани чунин шахсиятҳои бузурги адабӣ, фарҳангӣ ва ҳунарий ба он хотир сурат гирифта буд, ки онҳо пеш аз дигар кишрҳои иҷтимоӣ нақшаҳои шуми бозигарони сиёсиро бозшиносӣ ва фош карда, ба насли ҷавони ҷомеа хушдор додаанд. Бинобар ин, гурӯҳҳои тундрави мазҳабӣ, минҷумла созмони нахзат маҳз бо ин тоифа ҷиддӣ душманӣ варзида, тариқи дастандаркорон талаш карданд, бо раддимаъракасозии сунъӣ ва террорҳои муҷавом онҳоро аз масири муборизоти идеологӣ мунсариф созанд. Сайф Раҳимзоди Афардӣ аз нафароне буд, ки бо масъулиятписандӣ ва рисолатмандии миллӣ алайҳи хурофот ва хушкандешӣ шӯрид ва дар роҳи мубориза ҷон дод.

Бо террори Сайф Раҳимзод гурӯҳҳои террористӣ ҳадаф доштанд, ки дар фазои ҳунарий, эҷодӣ ва рӯшангарии ҷумҳурий вакуум ва ҳало ба вучуд оваранд ва аз тариқи тарсу харос дар ҷомеа тасаллут пайдо намоянд. Ба таъбири дигар, омилони террори ҳунарманди хирфай Сайф Раҳимзоди Афардӣ меҳостанд, ки рӯҳияи миллиро бишкананд ва ихтилоф

ми

ёни

таба

к

а

х

ои

гуногуни

и

ҷ

тимо

ӣ

муста

х

кам

кунанд

. Аммо бо террори Афардӣ террористон ба ҳадаф нарасиданд ва насли нави ҳунармандони миллӣ бо таҷа ба қору пайқори нависанда ва синамогари шахид муқобили ҷараёни хурофот ва хушкандешии мазҳабӣ қарор гирифта, тавассути ибтикороти илмӣ, эҷодӣ, сиёсӣ, адабӣ, ҳунарий ва фарҳангӣ ба майдон ворид гардиданд.

Субҳиддин Зиёев,

ходими пешбари илмии АМИТ